

SOCIALINIŲ IR ETNINIŲ GRUPIŲ ĮTRAUKTIS IR VEIKSNIAI KELIANT JŲ GEROVĘ: ŠEIMA, BŪSTAS, PAJAMOS, SOCIALINĖS PASLAUGOS

Programos trukmė: 2017-2021

Programos vadovai: prof. dr. Laimutė Žalimienė ir dr. Andrius Marcinkevičius.

Programos vykdytojai (Etninių tyrimų instituto mokslo darbuotojai): dr. A. Marcinkevičius, dr. V. Pilinkaitė-Sotirovič, dr. K. Šliavaitė, dr. M. Frėjutė-Rakauskienė, dr. K. Žibas, dr. V. Kontvainė, dr. G. Blažytė, K. Dambrauskas.

Anotacija

Šios programos poreikį pirmiausia suponuoja Centro strateginio plano kryptys, numatančios socialinės gerovės ir etnosocialinius tyrimus bei akcentuojančios socialinės ir ekonominės politikos priemonių efektyvumo bei poveikio įvairių socialinių grupių gerovei tyrimus. Ši programa atliepia ir vieną iš Europa 2020 strateginių tikslų – mažinti skurdą bei socialinę atskirtį, kas aktualizuojama ir Lietuvos Socialinės įtraukties didinimo 2014–2020 m. veiksmų plane. Programa prisidės ir prie valstybės prioritetiniais įvardijamų lituanistikos tyrimų plėtos, kadangi bus tiriami istoriškai susiformavusių Lietuvoje etninių mažumų integracijos aspektai. Vykdam programą siekiama įvertinti pasirinktų socialinės įtraukties priemonių bei strategijų poveikį socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių gerovei. Įvertinant ankstesnį mokslininkų įdirbį bei socialinę įtraukties ir gerovės koncepcijų ypatingą kompleksiskumą, Programoje apsibrėžiama tyrinėti tokias problemas kaip būsto prieinamumas, formalios ir neformalios globos integravimas, mokesčių moralė, pajamų nelygybę lemiantys veiksniai, taip pat etninių mažumų, migrantų, pabėgėlių lygiaverčio dalyvavimo bei mobilumo galimybių atskirose socialinėse sferose problemos. Programą vykdys Lietuvos socialinių tyrimų centro Socialinės gerovės ir Etninių tyrimų institutai. Siekiant kuo tikslingiau panaudoti Centro mokslinio personalo sukauptą ilgametę tyrimų atlikimo ir jų rezultatų sklaidos patirtį, Programa bus vykdoma glaudžiai bendradarbiaujant su kitais Centro padaliniais.

Programos tikslas - analizuoti ir vertinti socialinės įtraukties politikos ir gyventojų gerovės sąsajas individualiame, organizaciniame, bendruomenės, socio-politiniame lygmenyse.

Etninių tyrimų instituto mokslo darbuotojų vykdomas programos uždavinys:

3. Tirti etninių mažumų, migrantų ir pabėgėlių grupių socialinės įtraukties/atskirties procesus Lietuvoje ir palyginamajame ES šalių kontekste:

3.1. Tirti švietimo sferoje vykstančių procesų poveikį etninių mažumų, migrantų ir pabėgėlių grupių įtraukčiai/ atskirčiai, skiriant ypatingą dėmesį pilietiškumo ugdymo priemonių, minėtų grupių socialinės savijautos švietimo įstaigose, švietimo sistemos dalyvių požiūrio į lygias galimybes švietimo ir profesinėje karjeroje analizei.

3.2. Tirti ir vertinti normatyvinės socialinės politikos priemonių ir priemonių nepatenkančių į formalios socialinės politikos sritis poveikį etninių grupių, migrantų ir pabėgėlių integracijai į darbo rinką, jų ekonominei gerovei ir socialiniam mobilumui.

3.3. Tirti etninių mažumų, religinių, migrantų ir pabėgėlių grupių reprezentaciją viešajame diskurse (žiniasklaidoje), atsižvelgiant į žymų žiniasklaidos priemonių vaidmenį ir svarbą formuojant visuomenės nuostatas į socialinius reiškinius ir minėtas grupes bei tokiu būdu prisidedant prie šių grupių įtraukties/atskirties sampratų konstravimo ir sklaidos viešajame diskurse.

NUMATOMI REZULTATAI

Įgyvendinant programos **Etninių tyrimų instituto uždavinį** dviem etapais (2017-2018, 2019-2021 m.) bus sukaupta, susisteminta, išanalizuota etninių mažumų, migrantų bei pabėgėlių grupių socialinės įtraukties/atskirties problematiką atspindinti mokslinių tyrimų duomenų bazė, nustatytos svarbiausių procesų švietimo sferoje, normatyvinės socialinės politikos priemonių ir priemonių nepatenkančių į formalios socialinės politikos sritis, žiniasklaidos poveikis minėtų grupių integracijos eigai, identifikuotos

pagrindinės šios integracijos eigą sunkinančios priežastys ir gerosios praktikos, taip pat įvertintos galimos šių procesų pasekmės socialinės įtraukties politikos formavimo ir socialinės gerovės didinimo priemonių kontekste.

Tikimasi, kad tyrimo rezultatai leis praplėsti socialinės politikos ir etniškumo sąveikos suvokimą Lietuvos moksliniame diskurse ir pateikti naujoviškas interpretacijas, nes bus tiriama ne etniškumo raiškos kultūriniai aspektai, bet įvairių kontekstinių veiksnių poveikis gyventojų grupių įtraukčiai/atskirčiai, analizuojant taip pat šį poveikį per etniškumo, lyties, amžiaus, klasės ir kitų kategorijų sąsajas, (ne) lygybės skirtingose socialinėse sferose praktikas ir patirtis.